

Izhaja vsak petek opoldne.

Naslov: Trst-Trieste

Casella Centro 37

ali pa: via Geppa 17/III.

Izdaja: konsorcij Malega lista

MALI LIS'

TEĐNIK ZA NOVICE IN POUK.

Male novice

Mali koledarček.

Sobota, 24. nov.: Janez od Križa. Nedelja, 25. nov.: Katarina. Pondeljek, 26. nov.: Konrad. Torek, 27. nov.: Virgilij. Sreda, 28. nov.: Eberhard. Četrtek, 29. nov.: Saturnin. Petek, 30. nov.: Andrej. Sobota, 1. decembra: Eligij. Nedelja, 2. dec.: prva adventna.

O priliki sejma sv. Andreja
v Gorici se bo v mestni dvorani na korzu vršila razstava najboljših beneških slikarjev in kiparjev. Razstava bo trajala od 2. do 17. decembra.

Tolovaji v Galiciji.

50 tolovajev je napadlo vlak sredi proge. Na tračnice so postavili trapove. Vlakovodja je ustavil, nakar so roparji preiskali potnike, katerim so vzeli blaga in denarja v vrednosti 70 milijard poljskih mark.

Iz Rima preti Napolju

je vozil vlak. Kar se mu je zdela pot dolgočasna in je brez dogovora s strojedovjo stopil s tračnic. Petnajst ranjenih.

Strašen zgled.

Nemški listi brez razlike poročajo dogodku, ki ga ne smemo prezreti. V Feldkirchu pri Gradcu je bil minoli teden neki mož obsojen, da je nastrupil svojo ženo. Dolgo se je branil in tajil in končno je prizegel: «Vsemočni Bog naj me takoj kaže, ako sem kriv». Komaj je te besede izgovoril, se je zgrudil in je izdihnil. Zravnik, ki je bil pozvan na pomoč, je ugotovil smrt.

Dim v zrak.

Kadilci, ali veste, koliko ste lani dali za tobak v vsej državi? 2428 milijonov lir. Koliko je to? Ako bi to sveto razdelili med Slovane v Italiji, bi dobila vsaka naša družina poprečno 25 tisoč lir. Država je imela dobička pri tem za 905 milijonov lir. Tobačne tovarne, v katerih dela skupno 27 tisoč delavcev, so izdelale 28 milijonov kilov tobaka.

Kaj bo z Reko?

Na Sušaku se govorji, da je Jugoslavija pripravljena priznati Italiji oblast nad Reko, ako ji Italija odstopi otoka Cres, Lošinj ter vzhodno Istro od Kastva do Učke.

Obljubkasta obljuba.

Obljubkasti Obljubek je obljubkaste obljudil fašizmu ljubezen in je obljudil, da bo ga do smrti ljubil in v znak držanja obljube je bandlja poljubil.

Kje so zakladi!

V Trstu pri starem sv. Antonu popravljajo in preslikujejo cerkev. Mlad umetnik, ki slika glavno sliko pred velikim oltarjem, je šel nekega dne s cerkovnikom v podstrešje, kjer leži stara ropotija. Kaj se mu vstavi oku na neki sliki Matere božje? Stara, črna od dima sveč, obrazi nejasni — a vendar vzklikne umetnik: mojstersko delo! Sliko so sčistili, prišel je še drugi umetnik v slikarstvu in bajše bo to originalna slika pred skoraj 400 leti živečega znamenitega slikarja Coreggio. Cenijo jo na celih 50.000 lir. Se razume, da so jo nesli takoj na varno in čakajo, kdaj pride kdo ponjo. Škoda, da ne smejo Amerikanci vzeti s seboj takih umetnin, ker oni bi plačali z zakljam dolarjev.

Istrsko ljudstvo v strahu in trepetu Razbojniki pri Žminju.

Ni tedna, da bi se v Istri ne prigodilo kakšno razbojniško dejanje. Evo najnovije poročilo.

NA POTI PROTI DOMU.

V soboto ob štirih popoldne se je vračal posestnik Franc Siškovič iz Sv. Vincenta domu proti Žminju. Da bi pot okrajšal, si zbere bližnjico po polju. Ni hodil se pol ure, kar skočita iz grma dve osebi in naperita puški proti Siškoviču. Roparja zavpijet «Stoj!» in medtem ko je prvi držal naperjeno puško

na Siškovičeve prsi, ga je drugi preiskoval. V notranjem žepu v jopiču je ropar našel listnico, iz katere je pobral 3370 lir.

SIŠKOVIČ SE BRANI.

Posestnik je trenutno zavrela kri in se je skušal resiti. Da bi nikdar tega ne storil! Razbojnika sta ga pretepla, da se je revez zgrudil. Ko se mu je povrnila zavest, je vstal ter hitel proti Žminju, kjer je naznanil dogodek orožnikom.

Naše železnice.

Železniški veliki komisar poslane Torre je poročal o stanju državnih železnic. Dejal je, da je naša železnica že nekaj let pasivna. Torre je odpustil doslej 16.097 železniških uslužbencev.

Ne sanjajte preveč!

21 letna Katrica Struja, služkinja v Puli, je imela v noči od pondeljka na torek strašne sanje. Pes se ji je bližal in jo hotel ugrizniti. Katrica se je v snu umikala, dokler ni s postelje padla na pod, pri čemer je butnila v oster vogel ponočne omarice in si oko precej poškodovala.

Neki amerikanski pisatelj

je napisal: «Na Jadranskem morju ni prostora za dva gospodarja. Kdo ima vzhodno obal, gospodari čez vse morje. To dejstvo dokazuje zgodovina. Rimljani in Benečani so postali gospodarji adrijanskega morja, ko so se polastili vzhodne obali.»

Davek na doktorje!

Vlada je izdala odlok, ki uvaja letno pristojbino 20 lir za vse osebe, ki imajo doktorski naslov. Ti preneseti Mussolini, kaj vse se izmisliš! Vsak doktor bo plačal 20 lir, koliko pa Doktorič? Anti polovico ali pa šmanj!

Danes tukaj, jutri tam.

Pred nami leži imenik članov političnega društva «Edinost» v Trstu zadnjih pred- in povoju let; leži pa pred nami tudi imenik slovenskih fašistov tržaške pokrajine. In kaj vidimo? Nad polovico zaupnikov tržaškega pol. društva je prešla v fašistovski tabor. Nekateri prestopovalci so imeli hude notranje borbe, preden so se odločili do tega kora. — Gospod Mahorčič je dolgo klobal med Wilfanom in Mussolinijem, slednjič se je odločil za Mussolinija; ravnotako gospod župni upravitelj don Giovanni Štolfa. Pri nas pravijo nekateri, da živimo žalostnih razmerah, drugi pa pravijo: fajn društvice je to!

Mi pa mislimo, da je zadnji čas, da se društvo temeljito reformira, zlasti pri odboru. Malo časa je tega, ko se je vršila seja zaupnikov. Neki zaupnik je dejal: Vraga bom hodil k takim sejam zaupnikov, o katerih ne vem, ali so še pri nas ali ne, ali hodijo s srcem k seji, ali pa samo z ušesom, da potem »poročajo.« — In je mnogo na tem. Mislite si gostilnčarja, trgovca, ki hodi na zaupne sestanke! Ako se izve, je v nevarnosti za licenco. Gre za življenje družin.

Jezikoslovec

Študirajo besedo moderne priimke. Ali se piše Peterneš ali peterneš ali pternul ali Peternull.

Dva prefekta.

Na nekem sestanku je govornik opisal tržaškega in videmskega prefekta. Dejal je: «Kom. Crispino-Moncada je mož, star, trezen, previden, preudaren lisjak. Pisentij je deček nepremišljen, naiven. Prvi je star uradnik, ki ga je življenje izučilo, drugi je odvetnik, ki sam ne ve, kako je kar čez noč postal državni uradnik.» Precej dobro zadeto.

Uradniške plače.

Vlada je razdelila vse državne uradnike v 13 razredov. V prvem razredu so generali in podobni, ki dobivajo letno plačo 46 tisoč lir. Ti ne bodo lačni. Vsečiliščni profesorji bodo v 4. in 5. razredu; plača znaša 21 do 30 tisoč lir. Oberst je v 6. razredu in ima plačo 18 do 20 tisoč lir. Major je v 8. razredu s plačo 13.700 do 16.000 L. Uradniki 12. razreda dobivajo 6000 do 7400 L letne plače, uradniki 13. razreda pa 4500 do 5900 L na leto.

Baben poje rum-pum-pum!

V naši državi je šlo na dražbo v majniku 474 trgovin, v juniju 475, v juliju 515, v avgustu 450, v septembru 441. V prvih 9 mesecih leta 1921. je šlo na dražbo 1170 trgovin, 1922. leta 2569, letos pa 3994 trgovin.

Vabilo na veselico.

Dekliška Marijina družba v Rojantu priredi to nedeljo 25. nov. ob peti uri popoldne po službi božji veselico s sporedom: 1. Marijin otrok, nov igrokaz v treh dejanjih, 2. Naši otroci, prizor malih deklic, 3. Štiri želje, veseloigra v dveh dejanjih. Udeleženci so náprošeni, da kaj prispevajo v prid Mar. družbe. Ker gre preditev v dobrodeljen namen, toplo priporočamo mnogoštevilno udeležbo.

Lenin

je star 53 let. Rojen je bil v Simbirskem ob Volgi kot sin malega posestnika. Družina nosi ime »Uljanov«. Vsi člani družine so nekam divji in zagrizeni. Lenin je gonična sila revolucije. On je ustvaril rdečo armado; on je naročil rdeči teror, on ga je kasneje omejil. Lenin je nekoč dejal: »Svetovna revolucija se ne da narediti brez obljud.«

Tržaška industrija.

Vsekakor je prva tržaška čevljarnica Forcessin v ulici Caprin 5. Konkurira z vsemi drugimi toliko v kakovosti kolikor v ceni. Obiščite jo!

Pohod v Rim.

Glavno vodstvo fašistovske stranke je te dni plačalo ravnateljstvu železnic 200.238 lir kot odškodnino za voznilo za vse faštiste, ki so se peljali v Rim na slavnosti.

MIHEC: Kakeno ime bi Jakec ti imel, Ce tisti zakoni veljavni bi ostali?
JAKEC: Jaz bil bi Jakomo in ti Mičel. Še vrabici s strehe bi se nam režali.

Enkrat za vselej!

Pred nedolgom časom nam je mlad in sila inteligenten kmetovalec iz Povirja pisal: «Priporočam Malemu listu, naj nikdar ne odgovorja prepircnim časnikom; on naj pove svojo, naj jo potrdi, vselej resnično, in naj pusti pse, naj lajajo.» Teh besed se trdno držimo. Mi se ne bomo prepirali s pijavkami, ki so narod za milijone ogoljufali, ki so bili od bankirjev podkupljeni, ki si zidajo palače na stroške ljudstva. Za nas so to izdajice, propalice, četudi nosijo na jeziku besedo o narodu. Amen.

Namesto duhovnika žandar!
Poroka v ječi.

V Omegni v sredini države se je imela vršiti poroka 25 letnega maščana z 18 letno lepotico. Zenin ni imel sredstev in je pri sosedu ukral del svoto, s katero si je kupil po hišto za kuhinjo in sobo. Prišel je dan poroke. Vse je pripravljeno: ženin in nevesta, gostje in struklji. V cerkvi je zvonil k opravilu. Gostje se vrstijo v procesijo. Kar se prikažejo orožniki in artilerijo ženina ter ga brez obotavljanja vedejo v zapor, kjer je priznal tatvino. Neveste to ni splašilo in je zahtevala poroko. Teden kasneje so vstopili v celico župnik, župan ter nevesta in poroka se je vršila. Dva »da!«, dve solzi, objem in ločitev.

Rečko vprašanje

ni le nerešeno vprašanje, ampak trn v životu naše države. Tako je rekel Mussolini pred senatom.

Ena lira v Nemčiji

stane danes 54 milijard mark. Uobičajeni nemški otroci, ki se morajo take številke učiti, še bolj pa, ker občutijo vsled groznega in obupnega stanja nemške valute posledice v svojih praznih želodcih.

Davčni urad v Vipavi

so neznani obiskovalci okradli. Razbili so blagajno in vzeli denarja in vrednotic v znesku 56.000 lir.

Rimski pasiršajn.

Iz krogov pevkega kluba v Sežani smo prejeli tole pesmico.

1. Kdor ima s čim gre lahko v Rim.
Kako pa je trojica sla, Mahorka, Ciga, Štolfica?
2. So dali jim prav vse zastonj, še pašto, rajž in ajzenpon.
Zdaj bandi z Mavhenj in tem trem naš narod poje rekijem.

Rekord v letanju

je dosegel Amerikanec Williams, ki je vozil nad četrt ure z brzino 441 km na uro!

Iz Leninevega vsakdanjega življenja

Nemški kipar Altmann je stanoval nekaj dni pri Leninu, ki mu je naročil doprsni kip. Altmann je opisal sedaj vtise, ki jih je imel pri Leninu. Evo par črtic.

Lenin v pisalni sobi.

Lenin vlada Rusijo iz bivše carske palače v Moskvi. Pisalna soba je čisto majhna. V njej je pisalna miza, divan z rdečim baržunom, stojalo s fotografijami, omara, nekaj stolic ter knjižnica. Od časa do časa se je oglasila kaka godba, ki zasvira podkonico Leninu. Iz sobe peljejo tri vrata: prva v dvorano tajnikov, druga v izbo s telefonsko centralo, odkoder Lenin lahko govori direktno z vsemi vladnimi zastopniki v vseh mestih širne Rusije, tretja vratata so tajna, ki jih je dal Lenin narediti, da se umakne pred morebitnim napadom.

Vse dneve, ko sem delal za kip, sem prihajal v Leninovo sobo, kadarkoli sem hotel. Navadno sem bil že ob osmih tam. Čakal sem le par minut. Lenin me je pozdravljal: »Dobr dan, tovariš!« Lenin je majhne postave, obličeje cika precej na rumenkasto-rjava; nosi brado in brke. Velika kapa mu zakriva pol obraza. Pogled je živ, a otožen. Lenin govoriti zelo malo.

Lenin v jedilnici.

Lenin obeduje v vladni palači skupno z vsemi komisarji. Kosilo, ki je natančno opoldne, ne traja nad četrt ure. Vsak mora sam v kuhinjo po hrano ter si vzame sam kolikor hoče. Obed je ponavadi borec: ribja juha, nato silno osoljen kos klobase, malo vina in kos kruha. O praznih dobijo še kos mesa s prikuho. Lenin skoro nič ne govori; med jedom bere ali pa celo piše. Dostikrat niti ne odgovarja na vprašanja.

Lenin in komisarji.

Lenin deli ukaze in zapovedi in nedovoli, da bi mu komisarji kdo ve kaj ugovarjali. Na splošno je Lenin miren, kadar pa je jezen, tedaj vzkipi in rabi surove izraze.

Lenin in kipar.

Kipar piše, da je Lenin sila nervoznega človeka. Sicer se premaguje, kar se da, toda ene minute ne more v miru presedeti v istem položaju. Ko je kipar končal kip in ga je pokazal Leninu, ga je tale ogledoval, ni pa rekel ene besedice pohvale, ampak mu je ponudil roko z mrzlim »zbogom.«

Lenin na zborovanju.

Neki nemški socialist opisuje Lenina kot govornika. Za zgled navaja Lenino nastop v Moskvi v nekem gledišču, v katerem je bilo zbranih 6000 oseb, da bi Lenina poslušale. Takrat, tako pravi nemški pisatelj, sem šele spoznal, kako neverjetno moč ima ta mož v Rusiji in kakšen ogromen vpliv na ljudstvo. Na odr

sijajnega gledališča čaka moskovski sovjet.

Otvoritev zborovanja.

Osma ura odbije. Kamenev vstane in stavi nekatere volivne predloge za moskovsko občino. Vse je nestrpno in se ne briga za te predloge, ampak želi videti in slišati samo Lenina. Lenina pa še ni. Kar začne dovorana vptiti »Lenin, Lenin!« Njega pa ni. Vstane Teodorev in govori o delu boljševiške vlade za zboljšanje zdravstvenih razmer v moskovski občini. Govori eno uro in Lenina ni in ni. Niti ena vseba ni odšla. Z mrzličavo radovednostjo pričakuje šestisočaglava množica samo Lenina.

Lenin pride.

Ko je Teodorev končal, se je zdelo, da se v gledišču zrak trese. Teodorev si gladi brado, vstane in reče: »Tovariš Lenin ima besedo.«

V tem hipu so se vsi komisarji na odru vzdignili in so se razvrstili v dva špalirja. 12 tisoč oči zre skozi oba špalirja v ozadje odra, odkoder se je imel skozi majhna vrata prikazati Lenin.

V trenutku skoči vse gledališče na noge, vpje, tuli, diplomati in časniki karji bulijo iz lož skozi daljnogled, godba zasvira internacionalo. Lenina pa še ni. Tri minute že ploska in tuli ta množica in ne trene očesa od vrat, odkoder ima priti Lenin.

Konečno se je prikazal Vladimir Iljič ali Lenin, ruski kmečki in delevski car. Tedaj se mi je zdelo, da je množica znorela; to ni bilo ploskanje, to ni bilo vpitje, to je bil vihar in trest in grom: tako navdušeno in divjeljubeče so vzklikali, in ploskali in bili z nogami.

Lenin govori.

Stisnil je vsem komisarjem roko, toda niti enega pogleda ni vrgel na množico. Nato je stopil pred mizo, se naslonil ob njo in se ozrl v dvorano.

Pol ruska, pol tatarska kmečka glava; popolnoma plešasta. Glava je voglata, trda. Majhne oči, iz katerih se svetli zlodjeva iskra.

Pred ogromnim čelom se ves obraz izgubi v nič. Oblečen je sila pripravno; krov je rusko kmečki.

Množica še vedno ploska. Lenin pomigne z roko in — vse utihne. Čuli bi pasti iglo.

Lenin je izvrsten govornik. Govori z množico kakor da bi se razgovarjal s prijatelji v sobi. Stara Rusija ni imela govornikov in pod carji sploh niso politiki nikdar govorili narodu. Boljševiki pa zelo radi nastopajo in mogoče leži tudi v tem skrivnost njihovih uspehov.

Lenin, internacionalist, govori čisto »rusko« in se kaj rad dotika na rodnih strani ruske ljudske duše. Lenin vodi množice kakor otrok igraški voziček. Taki može vladajo svet. Brez Lenina bi velik kos zgodovine šel po drugen tiru. Brez dvoma je Lenin eden izmed največjih osebnosti v svetovni zgodovini.

Zlate besede velikega škofa.

»Oj, ljubi, lepi in posteni slovenski jezik, s katerim sem prvič svojo ljubezni mam in dobrega atega klical, v katerem se me moja mati učili Boga spoznati, v katerem sem prvikrat svojega Stvarnika častil — tebe hočem, kakor najdražji spomin svojih starcev, hvaležno spoštovati in ohraniti; za tvojo čast in lepoto po pameti, kolikor premorem, skrbeti, v slovenskem jeziku svoje ljube brate in sestre, Slovence, najrajsi učiti; želim, kakor HVALEŽEN SIN SVOJE LJUBE MATERE, da kacer je moja PRVA BESEDA slovenska bila, naj TUDI MOJA POSLEDNJA BESEDA SLOVENSKA BO.«

skof MARTIN SLOMŠEK.

Popravek.

Zadnji smo trdili, da je Kmetijska družba v Trstu dala 3800 lir za razkolski Gospodarski vestnik. Danes popravljamo to netočno poročilo. Dala ni namreč 3800, ampak 4000 lir. Stvar je takale. Govorili smo z dvema gospodoma, ki sta bila pri odborovi seji Kmetijske družbe.

Eden teh je takole dejal: V seji so dr Slavik in drugi poročali. Dr Slavik je dejal, da je nujno potrebno, da bi imeli Slovenci na Primorskem svoje gospodarsko glasilo. Vsi smo se s tem strinjali, ker smo vsi čutili to potrebo. Dr Slavik je govoril o popolnem sporazumu z Goričani in vsi smo se veselili gospodarskega glasila. Predlagal je, da žrtvuje naša družba za list največ 4000 L. To je bilo soglasno sprejeto. Šele po seji pa sem zvedel, da ne pomeni nameravano gospodarsko glasilo en sam list, ampak da s svojim sklepom osnujemo proti že obstoječemu Gospodarskemu listu nov Gospodarski vestnik. Zdaj mi je žal, da sem glasoval za dar 4000 L. Tako je zadeva pojašnjena.

Na ta način je torej g. dr Slavik dal žrtvovati 4000 L za nov list, ki ni potreben, ker je prvi izključno gospodarski in pišejo vanj strokovnjaki in kmetovalci vseh mišljenj brez razlike. Ali ni tedaj škoda te svote v času največje narodnereve?

Klic naših mater.

Od Sv. Jakoba smo prejeli tale dopis, ki ga priobčujemo v celoti.

«Mi matere ubogih otrok pri Sv. Jakobu se iskreno zahvaljujemo Malemu listu, da nas je opozoril, da so naši voditelji, ki so naši bratje po krvi in jeziku, zbrali tritisč osemsto lir. Pa jih niso dali, da bi nasitili lačne, niti da bi oblekli nage, marveč zato, da so ustanovili razkolni Gospodarski vestnik. Pri nas je na stotine mož, ki so že celo leto brez službe in dobivajo le po par lir podporo. V naših družinah voda pomanjkanje in glad in v nekaj tednih bomo v svojih stanovanjih zmrzavali. Mnogo je družin, ki niso za mesec kupile mleka, ker dobijo starsi in otroci samo črno kavo, opoldne krožnik minstre in zver kos kruha. Kako clovekoljubno delo bi storili naši voditelji, ko bi zbrano sveto porabili za naše uboge družine! Mogoče pa bo vendarle prodri naš klic do njih srca in se bodo premislili. Lačni, nedolžni otročiči jim bodo hvaležni in storili bodo bogoljubno delo. Šentjakobske materje.»

Naša stranka.

Neki list je v nedeljo pisal o stranki Malega lista. Pisanje je bilo zelo nepremišljeno. Na Primorskem imamo razne časnike: Edinost, Goriško Stražo, Istro, Istarsko Rječ. Vsi ti listi so glasila političnih društev ali strank in morajo pisati, kakor jim strankini gospodarji ukažejo. Mali list pa ni glasilo nobenega društva in nobene stranke, ampak je časnik, ki poroča, kaj se godi doma in po svetu, javno in skrivaj, očitno na odru ali tajno za kulisami. Mali list je glasilo ubogega slovenskega ljudstva. V upravo Malega lista sine po pravilniku z dne 1. septembra stopiti vsak Slovenec ali Slovenka, ako plača članarino. To je edini list, ki sprejema nove ude v svoje gospodarstvo, dokler je znano, da so pri nas listi, ki imajo za sabo edinole bankirje in ne sprejmejo v svojo sredo nikogar družega.

Zato je Mali list prost, svoboden in sme prosto kritizirati vse lumparije, ki se godijo. Mi bomo kritizirali vso krvico, ki bi jo zagovarjal katerikoli list brez razlike. Ali se ne spominjate, kako smo krtačili »Edinost»,

ko je branila Jadransko banko z stran 32 milijonov? Ali nismo odločno branili interesov malih ljudi? Zato smo tudi prejeli na stotine zahval iz vseh slojev naroda. Kar smo bili, ostanemo: branitelji koristi našega ljudstva proti škodljivcem, pa naj bodo ti tuji ali domači bankirji.

Zgodba premetenega Tolminca.

(Tolminec okrade orožnika, ki ga pelje v zapor. Tolminec v kletki.)

Zasebni uradnik Franc Kragelj, rodol Tolminec, je hodil po Jugoslaviji od vasi do vasi ter pripovedoval kmetom, da je voda sekvestrirala veleposestnikom mnogo volov in krav z namenom, da jih odda revnejšim posestnikom za znižano ceno 1000 do 2000 dinarjev; on pa da je od voda poslan, da sestavi zapisnik kmetov, ki želijo biti deležni te dobrote. Zahteval pa je Kragelj are 200 dinarjev, za katere je izdal jako skrbno napravljene pobotnice s podpisom »Ivan Blok, vladni zastopnik, Maribor, Sodna ul. 2«. Mnogi kmetje so sli na limanice in so plačali po 200 dinarjev. Minilo je par tednov in ker objavljenih krav ni hotelo biti od nikoder, so se kmetje obrnili do oblastva. Policia je izvohala goljuša in orožniki so ga arctirali ter so ga na vlaku spremajali do Ljubljane. Spotoma je Kragelj izmaknil uro enemu orožniku, ki se je tega zavedel šele tik pred zaporedom. Sodnija je obsodila Kraglja na deset mesecev ječe. Kasneje ga bodo ekspedirali v Tolmin.

Zupanstvo občine Podgrad v Istri

Opozarja
poljedelce, živinorejce in trgovce
da se vrši veliki letni

Semenj sv. Andreja

V torek, dne 27. t. m.
Nadaljni mesečni semnji se vrše na to dne 8. vsakega meseca, odnosno prvi naslednji delavnik.

Tolmin, dne 19. 11. 1923.

ZUPANSTVO.

TRDI OREHI

Oreh st. 42. Šaljiva vprašanja.
(Marica F.)

1. Koliko je dvakrat pet in dvajset?
2. Zakaj psi glodajo kosti?
3. Katerega človeka ne more noben brivec ostrici, če ima tudi dolge lase?
4. Kateri dediči prej umrjejo, preden prejmejo dedičino?
5. Kdaj prenehajo človeški dnevi?
6. Dela na eni nogi, hodi po dveh in sedi na treh. Kdo je ta?

Nagrada 8 lir.

Oreh st. 40. in 41. Evo lupine: Pojavljano lice se nič ne postara. — Lemež svet drži. Lupine so poslali: A. Črne, Solkan; V. Rust, Šturm; I. Cuder, Tupalič pri Kranju; J. Trkman, Podkraj; F. Praček, Ločnik; R. Bajc, Ločnik; I. Curk, Ločnik. Izrezan: F. Cuder, Tupalič (Jugoslavija).

Priporočamo kar najtopleje vsem čitalcem naslednje domače trgovske oziroma obrtne tvrdke po geslu »Svoji k svojim!«.

Pemru Milan — Orehek

Valenčič Antonija — Ležeče

Vatovec Marija — Misliče

Kastelic Božidar — Materija

Rupnik Jernej — Dolenje pri Jelsanah.

NAŠA POŠTA.

Materija. Preveč osebno; manjka dokazov. Velik del krvide je drugod, ne pri občinskem staršinstvu.

GOSPODARSTVO

Primorska letina 1923

Prisrečna zahvala vsem dopisnikom, ki so nam poslali poročila o letini. V naslednjih številkah nadaljujemo s poročili, zato se priporočamo od drugod za kratka obvestila o letini.

POSTOJNSKA OKOLICA.

Zetev je bila srednja vsled toče in suše. Vino na debelo 1 do 1.20 L. Glavni pridelek vino, poleg tega imamo največji dohodek od živinoreje.

BRANIŠKA DOLINA.

Letina je srednja vsled toče in suše. Vino na debelo 1 do 1.20 L. Glavni pridelek vino, poleg tega imamo največji dohodek od živinoreje.

REŠKA DOLINA.

Krompirja se je prodalo 10% več ko lani, koruze enako obe leti, fižola enako, zelja in repe 25% več, pšenice 2% več, sena 5% več. Sadja, posebno sлив, je bilo letos več ko leta 22., kupčije nikake; kuhati ne moremo, ker je previšoka carina, sploh se skoraj ne kuha. Ljudstvo nima denarja in je silno ogorčeno nad postavo, posebno pa na financo, ki sitnari vsak dan povaseh in nadleguje.

DOL-OTLICA.

Dol-Otlicani pridelamo svojega živeža za en mesec. Krompir je največji pridelek pri nas. Letos ga imamo pol manj nego lani. Zitni pridelek je letos zelo majhen. Spomladi je bil sneg, potem pa suša. Sena imamo več nego lani, otave pa nič. Zelja dosti. Repa je rodila večina po prijateljih. Eni jo imajo, drugi pa skoraj nič. Drugača pri nas ne raste, ker smo visoko nad morjem: 880 m ter se nahajamo v bližini fabrike snega in leda. Cena krompirja je 50 stot, oves po st., ječmen po 1 L. 20 st., pšenica 1 L. 20 st., seno 30 L. q., drva 5 L. kvintal. Najboljši dohodek imamo pri gozdu.

BARKA.

Pri nas na Barki se gledē pridelkov ne moremo v ničemur pohvaliti. Zakaj? V kratkem povedano: žito nam je vzela preobila mokrota, krompir pa peronospora (skropiti z modro galico); no vendor kdo je seme izmenjal, ne bode letos kupoval semena. Turšico in fižol nam je vzela suša popolnoma. Sena bode ravno za potrebo, toda nekateri bomo še slamo kupovali. Sadje je slabše obrodilo nego lani, izvzemši čespije, ali vihar je razsajal in hruške in jabolka nad polovico nezrele otrese. Čespije nam je ukazala vlada, naj shramimo za svinje. Glavni pridelek pri nas so drva, cena pa tako, da moramo darovati drva ali pa delo.

SV. ANTON pri Kopru.

Vina 2300 hl; 25% več nego 1. 1. po 2.— L. Krompir 2300 q. 50% več nego 1. 1. po — 40 L. Žito 250 q. 30% več nego 1. 1. po 1.— L. Koruza 280 q. 50% več nego 1. 1. po — 95 L. Fižola 50 q. kakor laško leto po 2.20 L. Koruzi in fižolu je škodovala suša, a fižolu tudi mušice.

Olja kaže 230 hl; 55% več nego lani.

KOPAR.

Po petih suhih letih, ko kmet, razen vin, ni imel pridelkov, je letos prvič bilo ročno leto. Vsled zadostne spomladne mokrote je bilo graha, krompirja in koruze vsaj povoljno. Zelenjave: zelja, repe, pese, malo; fižola nič. Izredno pa je obrodila trta. Objednem s kolicičino — obilnostjo — letos združena posebna izvrstna kakovost ali kvaliteta.

Seveda, pokušati vina ni treba po «klečeh» v mestih, ampak pri kmetu v vaseh in se bolj — na samostojecih pristavah in kmetijah. Gorj pa...! Grozdje se je produjalo po L. 60.— stot. Kaka bo cena vinu, ni možno prorokovati. Mnogo kmetov je začelo že sekati; novih nasadov nekateri niti ne požlahtnijo. Starega vina je še nekaj nepredanega. Ali naj pade cena na L. 150.— ali celo na L. 120.— ?! Olja bo letos v nekterih krajeh obilno. Vreme je za olje najugodnejše, torej bo kakovost najbolja. Po paradižnikih, ki jih je bilo in

jih je še, sploh ne vprašuje kupec. S čim naj se bavimo? Kmet, sej deteljo! Mogoče ne bo izgube.

KAČJA VAS.

Pri nas se je letina v nekaterih predmetih še precej dobro obnesla, kakor n. pr. krompir, ki ga je mnogo več od lani; glavnatega zelja, repe, korenja, pese, sena zadostuje, primanjkuje pa fižola, vsega žita. Cene so: krompirju 0.40 stot. za kg., zelju 0.30 stot. za kg., repi, korenju, pesi 20—25 stot. za kg., fižoli 2.20 lir za kg., seno 25—30 lir za sto kg.

To je vse, kar Vam zamorem poročati, kajti naša občina je majhen odlomek trga Planine; zato imajo skoro vsi kmetje svoje posestvo v Jugoslaviji. Kar je ceneje tukaj, kupijo tu, ter svoje prodajo tam, ter obratno.

VELIKE ŽABLJE.

Pri nas letina deloma boljša, deloma slabša od lanske. Turšice, krompirja ko lani, fižola skoraj nič. Vzrok slabe letine je bila suša. Sena (krme) in vina je več ko lani. Krme približno od 400 do 500 q več ko lani. Vina od 800 do 1000 hl več ko lani. Vina imamo v Velikih Žabljah 2650 hl. Cena mu je do sedaj od 120 do 140 lir hl. Kupcev malo, glavni odjemalec našega vina je Trst.

PLAVJE.

Letina srednja; sena dovolj za domačo uporabo; z zgodnjimi črešnjami smo bili zadovoljni; zgodnjega krompirja je bilo letos več ko lani, a lir smo dobili pa, manj, ker srednja cena lani je bila 80 v., a letos šele 30 v. Paradižnikov je bilo letos tukaj mnogo, a se ni izplačalo jih spraviti na trg. Vinska letina je večja in boljše kakovosti.

NABREŽINA.

Posebno licenco za klofutanje in brcanje poštenih ljudi je dobil gospod de Cillia v Nabrežini. Tako se splošno govori. Vprašanje je le, kje je registrirana ta licenca, ali pri podpredpoketu v Sežani ali kje druge. Opazujmo orožnike na to.

MATERIJA.

Nisem prijatelj tinte, pa razmere me silijo, da sem vzel pero v roko. Osvetliti hočem v naše razmere, ki so zares čudne. Začnimo pri šolah. Imamo več šol. V Materiji sami je šola, v katero bi šlo največ 30 otrok, v resnici pa jih je 100. To je za združje! Hvala Bogu, da se otrokom združje ne more izpriditi, ker obiskujejo šolo kar 3, reci trije otroci. Materije se branijo laške šole in tako otroci štrajkajo. V Sliju je šola bolj podobna hlevu, ravnotako na Tatrah. Na Kozjanah pa je drugače, pa to vsled požrtvovalnosti samih kmetov, ki so si na lastne stroške postavili lično hišo. — Zdaj pa ceste! Vse so v strašno slabem stanju razrone, ki pelje v Slije.

Kdo je kriv? Čemu bi vse to razkladal, ko pozna krivdo že vsak šolski otrok.

Nič boljše ni z invalidinami. Imamo invalide, ki so ubogi in za delo popolnoma nesposobni, a ne dobivajo nobene podpore; imamo pa invalide, ki so dobri posestniki, a redno dobivajo podporo. Kje je pravica? Pri nas pravijo, da kolesa tečejo dobro le tistim, ki jih dobro mažejo. Pravtaka krivica se godi mnogim vdovam in sirotam. Kdaj pridemo enkrat do reda, do pravice?

a kupca nobenega, sicer povprašujejo gospodje, koliko vina smo pridelali, in pa koliko da bodoči plačali od njega.

ZGORNJA PIVKA.

Letina je srednje dobra. Fižola nič, ga je slana vzela. Otava slaba, jo je suša vzela. Krompir, žito, zelenjava srednje dobra. Prav dobro ni nič uspelo.

KOPER.

Vlada je odredila, da se zastani davki do 3. novembra 1918 črtajo vsem tistim, ki jih se niso plačali. Gre za 28.000 lir. To dejstvo bo razveselilo dotedne kmete.

Rudnik v Rajblju.

Vlada je oddala cinkov in svinčeni rudnik v Rajblju v najem neki angleški družbi za dobo 30 let. To juho so kuhalo že 3 leta, pa popolnoma tajno. Ali kuhači kaj tudi za Idrijo?

Cene v Istri v preteklih tednih. Novigrad: belo vino 120, črno vino 140 l za hl. Olje: 9 l. Goveja živila 3.80 do 4, teleta 5.80 — 6.20. Piran: črno vino 150 — 170, belo 120 — 140. Seno 30, goveja živila 4.80 — 5.00, teleta 6.50.

Vinarski kongres se je vrnil v Bolonji. Udelezili so se ga vinogradniki iz vseh laskih dežel. Glavni govornik je poudaril potrebo, da se zniža erarski davek in da se carina odpravi. Sprejeli so rezolucijo, naj se davek zniža od L 20 na 10; naj se prodajna pristojbina zniža na 50 st. za vsakih 100 lir in naj se znatno znižajo zeleniške tarife.

Po čem je lira?

Dne 21. novembra si dal ali dobil:

za 100 dinarjev — 26.25 L.
za 10.000 avstr. kron — 3.2 st.
za 100 č. kron — 66.90 L.
za 100 fr. frankov 100.40 L.
za 1 dolar — 23.05 L.
za 1 funt — 100.30 L.

MALI OGLASI

stanejo 20 stot. za besedo. Pri 5 kratni 10%, pri 26 kratni 15%, pri 52 kratni objavi 20% popusta.

ZALOGA DOMAČIH VIN: prsten vipayvec, istrski rešek in kraski teran. Na debelo in za družine via Cunicoli 8, na drobno v gostilni via Giuliani 32, Cenjenemu občinstvu se priporoča Franc Štrancar.

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje. Po ugodnih cenah. Tyrdka Gastone Dolinar Trst - via Ugo Polonio 5.

KRAŠEVEC želi otvoriti trgovino z mešanim blagom. Veletrgovci, ki mu hočejo dajati blago v razprodajo, naj se javijo. Naslov pri upravi lista.

NAJBOLJŠA PRILIKA za nakup raznovrstnega blaga samo na debelo za prepodajalce v Trstu, via S. Nicolò 19.

Najvišje cene plačujem za kože

D. Windspach
Trst - via Cesare Battisti 10-II vrata 16
Gorica, Gospaska ulica.

Sprejmem tudi po pošti.

Vedež
za leto 1924.

je izšel!
Dobiva se v knjigarni

J. ŠTOKA
TRST - via Milano 37 - TRST

POZOR!

Zaloga eternita za pokrivanje streh se dobi v Trstu, via Milano 14 (v isti ulici je Stokova trgovina).

ADRIA-ČEVLJE

Izdelek čevljarske zadruge v Mirnu

dobiš v prodajalnah:

Trst, Via dei Rettori 1
Gorica, Corso Verdi 32

Trdni, elegantni čevlji, znani po vseh jadranskih deželah.

Cene oglasov: za en centimeter višine v eni koloni štiri lire. Popusti: pri 5 kratni objavi 5 od sto, pri 10 kratni 10 od sto, pri 26 kratni 20 od sto, pri 52 kratni 30 od sto popusta.

BARKA.

Letos so nam postregli z neko učiteljico — židovko, ki poučuje laščino otroke, ki že znajo, da so porki. Počasi, punčka!

BERTOKI PRI KOPRU.

Pri nas je neki zaveden vaščan, ki se jo vpisal v neko stranko. Podpisal se je Zelco. Revež! Ali ne zna, da je njegovo ime Željko. Pa takšen tajnik je v Pobegih, ki ne zna pravilno pisati; naj mu to jaz povem, ki sem reven in neizobražen kmet!

ŠKOFIJE.

Pri nas veseljačimo, kar se da. Deleta se oblačijo v svilo, v nedeljo pa deluje orkester. In vse se vrti. Pri nas ne velja načelo, da se za vsakih 1000 oseb dovoli ena gostilna. Pri nas imamo kar štiri krčme. Naš narodnjak ima dvorano. Prej se je trdilo, da bo dvorana služila ljudski izobrazbi potom predavanj in dobrih predstav. Kaj še! Ta dvorana služi razudavanju. Kam plove naš ubogi narod?

DOLINA.

Ata Mussolini so pisali kralju, da je treba razpustiti dolinsko občinsko starašinstvo tudi zato, ker je obnjanje starašinstva vzbudila in razširila med občinarji tako nezadovoljstvo, da se je bati javnih neredov. Zato je potreben komisar. Mi, ki prebivamo že 30 let v občini, pa smo zmanjšali neredov in tudi revolucije ni bilo od nikoder. Pač pa se poprašujejo občinarji sedaj, kje naj občina jemlje za vzdrževanje komisarja.

*

Kakor je znano, smo dobili občinskega komisarja v osebi viteza Alfreda Scialpi. V vojni se je odlikoval in je avansiral do majorja, dasiravno je šele 33 let star. Služboval je kot vojski zdravnik tudi na Postojnskem, in sicer na Ravbarkomandi. Tam se je seznamil z domačinko, hčerko žel. žuvaja, Tino Vičičevo. To je bil eden izmed redkih, ki so držali zvestobo dekletu, ki je lahko pela: «Kajžica res ni velika, pa sem dekle ko se šika.»

Po poroki je bil gospod pozvan v Rim, kjer je ostal nekaj časa.

Nenadoma je dobil brzojavko, da ga je vlada imenovala za gerenta dolinske občine. Na Postojnskem je bil zelo miren in sila dostenjen gospod, zato so ga spoštovali. Mi želimo, da bi mogli po njegovem odhodu iz Doline tudi reči: spoštovan je bil v naši občini. To pa odvisi od njegovega nastopanja v Dolini.

UMAG.

Po dolgem kolebanju se je ustavila vinarska zadruga, ki je že letos zbrala grozdje vseh tistih kmetov, ki nimajo dovolj posode. Na ta način so bili vinogradniki obvarovani velikanske špekulacije, v katero so lani padli potom mrež raznih posredovalcev. Pridelali smo 1000 hl vina. Naprej po tej poti!

UKVE NA KOROŠKEM.

V nedeljo dne 18. t. m., ko nas je prvič zapadel sneg, smo imeli v Ukrah srebrno poroko. Praznovala jo je znana družina Jakoba Kolarič, podomače pri Tonču, ki je v vasi ena najuglednejših in najbolj narodno zavednih. Dasi zelo premožni, so predili slovesnost v manjšem obsegu, ki je pa ravno zato bila tem prisrčnejša. Po cerkvenem obredu pri poslužbi božji so se svatje — par najblžjih sorodnikov in domača Marijina družba — podali na dom slavljenec. Veseli so bili in dobre volje kakor je navada ob takih prilikah. A mi bilo razkošnega uživanja in popivanja — zadosti že vsega, toda prevečne — tembolj pa so se razlegale lepe naše slovenske narodne pesmi kakor jih Ukvani sploh kako rati prepevajo. Vsi navzoči so bili Ma-

rijini družbi za lepo petje hvaležni in ko so se proti 10. uri razšli, ni nikogar bolela ne glava ne srce.

Mesto večje zunanje slavnosti padarjuje Jakob Kolarič v spomin na teden še 500 L za novi zvon, ki ga Ukvani sami kupujejo. Lep in v vsem posnemanju vreden zgled! Srebrnoporočencema pa naše čestitke in voščila, da bi učakala tudi zlato in biserno poroko!

BRJE PRI GORJANSKEM.

Pri nas napredujemo, zlasti v brezposelnosti. Pomanjkanje denarja je občutno, prošnje za izselitev v Ameriko se vedno bolj mnogo. Bralci Malega lista se gotovo spominjajo poročila o detomoru, ki ga je izvršil oče več otrok in ki je v strahu pred ječo zbežal čez mejo. Ko se je prepričal, da zanj tudi v Jugoslaviji ne cvetejo rožice, se je vrnil domov, kjer je bil do 12. novembra prost. Ker je voval nevarnost, jo je hotel spet pobrisati, toda oko postave ga je preteklo. Spremili so ga v tržaški Koronej, kjer mu Bog spreobrnjenje dej!

SEŽANA.

Pri nas bo po vladni določbi sedež potovalne kmetijske šole. Občine v našem okraju so se v ta namen razvrstile v pet skupin; vsaka skupina ustvari zadružni konsorcij, ki prispeva tisoč lir za vzdrževanje kmetijske šole. Zdaj je važno za nas, kdo bo učitelj kmetijstva: ali kak strokovnjak ali kak bivsi brivec; ali človek, s katerim se bomo sporazumeli na prste ali pa oseba, ki zna naš jezik. Ako želi vlada pravega napredka v kmetijstvu, naj poskrbi, da dobimo našincu. Vi občine pa, ki ste se združile, pazite in storite pravočasno svoj dolžnost!

ZA ŽGANJEKUHARJE.

Istarska finančna intendanca javlja neko olajšanje za tiste tropinske žganjekuharje, ki nimajo lastnega kotla. Vsi ti žganjekuharji smejo se letos kuhati za polovično takso. V to svrhu morajo napisati prošnjo ter dokazati, da so lani kuhalni in da so bili eprošeni pristojbine. Toda to velja samo za tisto množino kakor lani. Za to dovoljenje bodo plačali takso 10 hr.

Po tržaških bétolah.
V Grand-Hotelu Andemo de Franz.

Dr. Pjatula: «Ti Edvard, veš kaj, končno bi lahko kar prenehali z Edinostjo in bi sprejeti za svoj list Istarsko Rječ, saj naši uredniki ne znajo, kaj bi pisati in redno ponatiskujejo njene članke.»

Edvard: «Saj ni res, da ponatiskujejo vedno in samo Istarsko Rječ; še včeraj sem ugotovil, da so prevedli dva članka iz praskih listov. Sicer pa, kaj boš ti, draga Pjatula, govoril, ko ne veš, koliko dela je pri dnevniku. Ti ne veš, koliko je opravila s popravljanjem. Naš inserat od babice, ki sprejema na dom noseče z garantirano trajnostjo, so včeraj 6 krat stovniški popravili!»

Pjatula: «Zakaj pa se spuščajo v take malenkosti?»

Edvard: «Kakšne malenkosti! Babica nam je plačala inserat za celo leto vnaprej. To niso mačje solze! Res je sicer, da sama prizna, da ji vsaka reklama silno kosti, vendar moramo biti tudi v teh rečeh natančno vestni!»

Knjigarna in papirnica**J. ŠTOKA - TRST****Via Milano 37**

se priporoča sl. občinstvu v mestu in na deželi, župnim, občinskim in šolskim uradom, pisarnam, obrtnikom, trgovcem in zasebnikom.

Lastna knjigoveznica.

Založba Vedeža, Kleinmayerjeve ital.-slov. slovnice, slov.-italijanskega in ital.-slovenskega slovarja. — Ima v zalogi vse najnovješe slov. knjige.

Uvozna in izvozna tvrdka**Debiasio & Domenis**

Skladišča: TRST, V. Coroneo 13, tel. I2-34
prosta luka št. 4, pritličje

opozarja na novodošle velike partije steklenine, porcelana, emailirane kuhinjske posode, najrazličnejše šipe v originalnih zaboljih in opletene češke steklenice

po najnižjih konkurenčnih cenah.

Vse blago je češkega izvora.

Stab. Tip. S. Spazzal, via Commerciale 8

Dr. A. Grusovin

v Gorici: Piazza Vittoria

(Travnik) v hiši Paternelli 21

Specijalist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože, perfekcijoniran na dunajskih klinikah.

Sprejema od 9-12 in od 3-7 pop.

Steklene šipe

vsačke vrste in mere. Prodaja na debelo in drobno. - Postrežba na dom. - Cene zmerne. Piazza Oberdan št. 3 (Hotel Europa) tel. 44-23.

Zobotehnični ambulatorij

TRST, Via Settefontane št. 6, I nad.

odprt vsak dan od 8.—18. in od 15.—19. Izvršujejo se hitro in točno vsa dela z zlatom kakor tudi zobnice s kavčukom. Slovencem 10% popusta kakor tudi plačilo na obroke. Delo zajamčeno.

EGIDIJ SCHIFFLIN, koncesijonirani zobotehnik.

Čevljarnica FORCESSIN

Za praznike kaj posebnega!
Trst, via Caprin 5 pri Sv. Jakobu

Al' istete čevljite
Za deklite in fantiči?
Rakšne imajo radi
Ta stari in ta mladi?
Eleganca, trajnost, nizka cena,
To troje je največjega pomena:
Največji magacin
Ima Forcessin
V ulici Caprin.

Čevljarnica FORCESSIN**Novo pogrebno podjetje Trst**

CORSO V. E. III, št. 47.

Prevoz mrljev na vse kraje. Raznovrstni pogrebi. Prodaja vsakovrsne lesene in konvinaste krste, sveže in umetne vence, nagrobne svetilke in sploh vse mrtvaške predmete. Ima v zalogi pristne Kopaceve svezte za cerkve. Cene zmerne, postrežba točna.

PODRUŽNICA**„Ljubljanske kreditne banke“ v Gorici**

Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon št. 50 — Brzovarni naslov: Ljubljanska banka.

CENTRALA: LJUBLJANA

Dolniška glavnica in rezerve: 80 MILIJONOV.

Rezerva S H S kron 64 MILIJONOV.

PODRUZNICE: Brežice, Kranj, Metkovič, Celje, Maribor, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4 $\frac{1}{2}$ %. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

— Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. —

Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantnejne.